

Grębecka, Wanda

Posiedzenie Zespołu Historii Nauk Leśnych

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 22/3, 683-684

1977

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

9) polska książka botaniczna ilustrowana, 10) kalendarz rocznic botanicznych w Polsce i świecie, 11) wkład nauki polskiej do *Index Kewensis*, 12) wkład nauki polskiej do *Flora Europaea*.

Henryk Bukowiecki, Wanda Grębecka

POSIEDZENIE ZESPOŁU HISTORII NAUK LEŚNYCH

W dniu 30 października 1976 roku — pod przewodnictwem prof. Antoniego Żabko-Potopowicza — odbyło się zebranie, w którego pierwszej części poświęconej bieżącym zadaniom Zespołu — przedstawiono stan prac nad *Słownikiem biograficznym leśników polskich*. Mgr Wanda Grębecka omówiła w imieniu Redakcji tego wydawnictwa otrzymane od autorów teksty biogramów oraz proponowane zasady redagowania dzieła. Dyskusja skupiła się w pierwszym rzędzie na problemie selekcji materiału. Rozważano, czy *Słownik* ma objąć tylko teoretyków nauk leśnych, czy należy go poszerzyć o biogramy wybitnych organizatorów leśnictwa w Polsce. Po bardzo zaciętej dyskusji ustalono zasady opracowywania *Słownika* zgodnie z drugą koncepcją; należy jednak przy wydawaniu dzieła zapewnić współpracę Polskiego Towarzystwa Leśnego.

Drugą część posiedzenia wypełnił referat prof. A. Żabko-Potopowicza pt. *Szkoła Szczególna Leśnictwa w Warszawie. 1818—1832*. Ta zasłużona placówka wykształciła całą plejadę leśników — organizatorów służby leśnej w Królestwie Polskim. Na szerokim tle historycznym referent ukazał początki nauki o urządzeniu i hodowli lasu w Europie, duży wpływ leśnictwa francuskiego w połowie XVIII w., a szczególnie książek Henri Duhamela du Monceau, stanowiących zwarty zestaw wskazań dotyczących zabiegów hodowlanych, urządzenie lasu i ich eksploatacji. Na tym tle prof. Żabko-Potopowicz ocenił dzieło Krzysztofa Kluka. W następnym okresie (od końca XVIII w.) wzrasta rola nauki niemieckiej, co wiązało się z rozwojem uczelni leśnych. Obok wcześniej działających katedr tzw. kameralistyki, obejmującej między innymi encyklopedyczne wiadomości z zakresu leśnictwa, powstają wyspecjalizowane szkoły leśne np. w 1770 roku przy Uniwersytecie Berlińskim powstaje Akademia Leśna, posiadająca lasy doświadczalne. Rozwijają się studia teoretyczne oparte o znajomość przedmiotów podstawowych (botanika, zoologia, chemia, gleboznawstwo, ustawodawstwo leśne). Równocześnie rozwija się drugi nurt nauczania leśnictwa — praktyczny, (praktyki w majątkach mających wzorowo urządzone lasy, podróże itd.).

W Polsce leśnictwo zostało włączone do wykładów z historii naturalnej w programie opracowanym przez KEN. Na tym tle referent omówił rolę, rozwój i organizację Szkoły Szczególnej Leśnictwa oraz ogromny wpływ Ludwika Platera na jej powstanie i program. Zorganizowano ją na wzór uczelni niemieckich. Administracyjnie podlegała Komisji Rządowej Przychodów i Skarbu. Program obejmował nauki przyrodnicze, prawo, ekonomikę, zarządzanie i praktykę. Szkoła miała 3 stopnie nauczania: pierwszy — kształcił na średnim poziomie kandydatów do stanowisk w średnim dozorze lasów, drugi — obejmował studentów po wykształceniu średnim i kształcił leśników odpowiadających współcześnie inżynierom leśnikom; trzeci — przyjmował kandydatów z ukończonymi studiami wyższymi (przyrodniczymi, prawnymi itp.) i był przeznaczony do kształcenia organizatorów leśnictwa w skali państwowej.

W dyskusji poruszono ważny problem podjęcia badań nad rolą szkół leśnych w Polsce XIX wieku i ich wpływem na gospodarkę oraz nad losami i karierami absolwentów. Są to prace bardzo trudne, niemniej ich szybkie podjęcie jest niezbędne również z uwagi na temat podjęty obecnie przez Pracownię III ZHNOiT —

pt. *Dzieje poznania ziem polskich pod względem przyrodniczym*. Prace te potwierdzą wartość realizowanych kolejno modeli kształcenia i ustalą wkład leśników w poznanie i zagospodarowanie Polski.

Wanda Grębecka

KOMITET HISTORII NAUKI I TECHNIKI

Z PRAC KOMITETU HISTORII NAUKI I TECHNIKI PAN W ROKU 1976

Komitet współdziałał z Zakładem Historii Nauki, Oświaty i Techniki PAN w nadzorze wykonania Problemu Międzyresortowego III.11 — *Nauka i oświata w dziejach Polski jako czynnik postępu społecznego, gospodarczego i kulturalnego*. W grudniu 1976 r. Komitet przedstawił ocenę działalności Zakładu, w której stwierdził, że liczba i poziom naukowy pracowników oraz dotychczasowe wyniki badawcze placówki w pełni uzasadniają wniosek o przekształcenie Zakładu w Instytut. Przyszły Instytut spełniałby przede wszystkim rolę koordynatora badań z zakresu historii nauki, oświaty i techniki w Polsce, inspirowałby dalszy rozwój dyscypliny oraz kształcenie kadr.

Komitet reprezentował polskie środowisko historyków nauki i techniki na arenie międzynarodowej. Przede wszystkim utrzymywał ożywione związki z Sekcją Historii Nauki Międzynarodowej Unii Historii i Filozofii Nauki. W szczególności znalazło to wyraz w działalności reprezentantów Komitetu we władzach Unii, jak również w przygotowaniach do XVI Międzynarodowego Kongresu Historii Nauki (Edynburg 11—17 sierpnia 1977 r.). Prof. B. Suchodolski — członek Biura Rady Wykonawczej Sekcji Historii Nauki MUHiFN — uczestniczył w posiedzeniu, które odbyło się w Paryżu w lutym 1976 r. Na zebraniu tym przyjęto program naukowy Kongresu w Edynburgu. Członkowie Komitetu uczestniczyli w następujących imprezach naukowych organizowanych przez Unię. Prof. J. Babicz wziął udział w sympozjum pn.: *Szkoły geograficzne, ich cechy narodowe i kontakty międzynarodowe*, na którym wygłosił referat *Polska szkoła geograficzna Eugeniusza Romera*. Sympozjum odbyło się w Leningradzie, w ramach XXIII Międzynarodowego Kongresu Unii Geograficznej (22—26 VII 1976 r.). Prof. J. Babicz, prof. E. Olszewski i prof. A. Wiślicki uczestniczyli w sympozjum *Technika a społeczeństwo — zagadnienia teoretyczne i metodologiczne* zorganizowanym w Kałudze w dniach 7—11 VI 1976 r. przez radziecką grupę narodową ICOHTEC (Komitet Międzynarodowej Współpracy w Zakresie Historii Techniki) oraz przez Instytut Historii Przyrodznawstwa i Techniki AN ZSRR. Prof. E. Olszewski wygłosił referat *Technika — praca — człowiek*, a prof. A. Wiślicki — *Trwałość i przemienność podstawowych modeli maszyn*. W Kałudze odbyły się również posiedzenia Zarządu i Biura ICOHTEC w którym uczestniczyli członkowie delegacji polskiej. Prof. J. Dobrzycki reprezentował Komitet na Międzynarodowym Kongresie Unii Astronomicznej w Grenoble, na którym wybrany został przewodniczącym Komisji Historii Astronomii na lata 1976—1979. W 1976 r. prof. Dobrzycki powołany został na członka korespondenta Międzynarodowej Akademii Historii Nauki, a ponadto piastował funkcję przewodniczącego Komisji Badań nad Początkami Nauki Nowożytnej. Prof. J. Babicz objął funkcję przewodniczącego Podkomisji Powszechnej Historii Geografii w Międzynarodowej Unii Geograficznej. Prof. S. Szpilczyński sprawował obowiązki członka Zarządu Międzynarodowego Towarzystwa Historii Medycyny, zaś prof. E. Olszewski został wybrany członkiem zagranicznym Amerykańskiego Towarzystwa Historii Techniki.

Komitet Historii Nauki i Techniki zorganizował w dniu 22 IV 1977 r. sesję